

Література

1. Закон України "Про авторське право і суміжні права": за станом на 05.12. 2012 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 1993.
2. Цивільне кодекс України: чинне законодавство зі змінами та допов. станом 19.01.2013 р.: (відповідає офіц. тексту). – К.: Паливода А. В., 2013. – 328 с.
3. Горбенко Р. "Компьютерное пиратство на Украине стало "культурным"" [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://www.crime-research.ru/library/Gorb6.html>
4. Макачук В. "Україні загрожують економічні санкції за піратство" [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://www.pravda.com.ua/news/2013/02/11/6983233/>

УДК 347.472(043.2)

Вознюк В.В.,
студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Білоусов В.М., старший викладач

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗІРВАННЯ ДОГОВОРУ ДАРУВАННЯ

Недостатня правова обізнаність громадян досить часто є причиною порушень їх основних прав і свобод. З прийняттям нового Цивільного кодексу України (далі по тексту – ЦКУ) правове регулювання відносин дарування було значно оновлене. Передання майна у власність на безоплатних засадах опосередковане договором дарування. Згідно ЦКУ договір дарування конструється як реальний, так і консенсуальний – одна сторона (дарувальник) передає або зобов'язується передати в майбутньому другій стороні (обдарованому) безоплатно майно (дарунок) у власність.[1. с.153]. У римському праві договором дарування вважалася неформальна домовленість, за якою одна сторона (дарувальник) надавала іншій стороні (обдарованому) будь-які цінності за рахунок власного майна, з метою виявити щедрість щодо обдарованого. [3. с.499].

Розірвання договору дарування на вимогу дарувальника є новелою ЦКУ. Водночас, потрібно звернути увагу на неясність формулювання –

чи можливо говорити про розірвання договору, який уже виконано. Розірвання як спосіб припинення зобов'язань сторін, що виникає з договору, може застосовуватися до тих зобов'язань, які ще існують, а не які уже виконані. Виконання є способом припинення договірних зобов'язань сторін.

Дарувальник має право вимагати повернення дарунка від обдарованого на підставах, визначених законом. Саме про відміну дарування йшлося ще в римському праві: "ми взагалі постановляємо, що всі законно вчинені дарування залишаються в силі і не можуть бути відмінені, крім тих випадків, коли буде встановлена невдячність обдарованого щодо дарувальника" [3, с. 500] .

Д.І. Мейєр вважав, що повернення дарунка – єдиний спосіб припинення, характерний винятково для договору дарування [5, с. 250]. Г.Ф. Шершеневич вважав, що дарування може бути припинене тоді, коли воно є у стадії зобов'язального правовідношення. Повернення дарунка – не що інше, як особливий спосіб позбавлення обдарованого права власності на подароване майно на підставах, встановлених законом. У Німецькому цивільному уложенні передбачена можливість вимагати повернення дарунка, якщо дарувальник після його вчинення не в стані забезпечити власне належне утримання або виконати покладені на нього в силу закону обов'язки з утримання своїх рідних, подружжя, партнера або колишнього подружжя чи партнера.

Предметом договору дарування можуть бути речі, які мають поряд з матеріальною також немайнову для дарувальника цінність. Дарувальник має право дарувати будь-які речі, які належать йому на праві приватної власності (у тому числі нерухоме майно та (інше особливо цінне майно) будь-яким суб'єктам цивільного права.

Проаналізувавши ст.727 ЦКУ, можна зробити висновок, що договір дарування може бути розірвано за наступних підстав: Договір дарування нерухомих речей або іншого особливо цінного майна може бути розірваний за вимогою дарувальника у випадку, якщо обдаровуваний проявив грубу невдячність. Якщо обдаровуваний вчинив умисне вбивство дарувальника, у даному випадку вимагати розірвання договору дарування мають право його спадкоємці. Дарувальник має право вимагати розірвання договору дарування, якщо обдаровуваний створює загрозу безповоротної втрати дарунку, що має для дарувальника велику майнову цінність[1,с.155]. (наприклад, як пам'ять). Дарувальник має право розірвати договір дарування, якщо річ, яка становить історичну, наукову,

культурну цінність, може бути знищена або істотно пошкоджена внаслідок недбалого ставлення обдаровуваного до неї. Якщо дарувальник виявить факти недбалого ставлення до зазначених речей, він має вимагати розірвання договору в односторонньому порядку. Дарувальник має право вимагати розірвання договору, якщо на момент висування вимоги дарунок є збереженим, тобто якщо подароване майно зберігалося в обдаровуваного.

Отримані обдаровуваним плоди, доходи від речі залишаються у нього. Якщо ж річ була відчужена третій особі, то її повернення не є можливим. Але при доведеній вині обдаровуваного у відчуженні або знищенні речі з метою запобігти її поверненню дарувальнику можливий позов про відшкодування за заподіяння шкоди.

До вимог про розірвання договору дарування застосовується позовна давність в один рік [1.с.155], яка слугує зміцненню договірної дисципліни, стимулює активність учасників цивільного обігу щодо здійснення їх прав і обов'язків, а також посилює контроль за виконанням зобов'язань.

Література

1. Цивільний кодекс України. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. :Велес, 2010. – 272 с.
2. Коссака В.М., Бек Ю.Б., Богдан Й.Г. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України /. – К.: Істина, 2011. – 975 с.
3. Римское частное право : учеб. / [под ред. проф. И. Б. Новицкого и проф. И. С. Перетерского]. – М., 1996
4. Мейер Д. И. Русское гражданское право : В 2-х ч. по испр. и доп. 8-му изд., 1902. / Д. И. Мейер. – Ч. 1. – М., 1997 (Классика российской цивилистики). Режим доступа: [http://uf.kgsu.ru/lib/doc.php? path=Kafedra%20GPD/Grajdanskoe%20pravo/Uchebniki,%20posobiya,%20lekcii/Meyer%20D.I.%20Russkoe%20grajdanskoe%20pravo.DOC](http://uf.kgsu.ru/lib/doc.php?path=Kafedra%20GPD/Grajdanskoe%20pravo/Uchebniki,%20posobiya,%20lekcii/Meyer%20D.I.%20Russkoe%20grajdanskoe%20pravo.DOC)

Гайдар В.О.,
студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Білоусов В.М., старший викладач

ІСТОРИЧНІ ПІДХОДИ ДО ПОНЯТТЯ ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ

Розробка нових наукових концепцій такої складної економіко-правової категорії, як юридична особа, неможлива без опори на багаторічний досвід дослідження зазначеної проблеми у вітчизняній та зарубіжній юридичній літературі. Тому, аналіз історії поняття юридичної особи в умовах, коли існує необхідність приведення правової надбудови у відповідність з новими економічними реаліями, має безпосереднє практичне значення.

В часи Стародавнього Риму існувало поняття "союз" (корпорація) в публічному, а поняття особи – тільки у владному праві. Оскільки союзи мали майнові інтереси і брали участь у майновому обороті (тобто виступали об'єктами приватного права), римське право прирівнювало їх правове положення до осіб, а категорія юридичної особи не використовувалася зовсім.

Середньовічні глоссатори розробляли поняття корпорації (*universitas*) як союзу, визнаного державою в якості суб'єкта права, а їх наступники, каноністами, розрізняли у зв'язку з цим поняття "особа" і "людина" і починали міркувати про природу цієї особи. Одне з перших тлумачень поняття юридичної особи дав папа Інокентій IV. Він писав у 1245 р.: "Юридична особа існує лише в понятті і завдяки фікції, вона не обдарована тілом, а значить, не володіє волею. Діяти можуть лише члени, але не сама корпорація, тому корпорація не може ні зробити злочину, ані бути відлучена від церкви"[1].

Французька буржуазна революція 1789 р., борючись з станово-цеховим пристроєм феодального суспільства і бажаючи забезпечити торжество принципу індивідуальної свободи, заборонила будь-які корпорації, утворені за професійною ознакою, і зберегла дозвільний порядок утворення корпорацій, що переслідують мету отримання прибутку. При цьому було суттєво обмежено кількість організаційно-правових форм останніх. Таким чином, категорія юридичної особи на кілька десятирічків випала з наукового обороту і не застосовувалася в законодавстві.